

Chronimy przyrodę

- Chronimy przyrodę
  - [Wprowadzenie](#)
  - [Film](#)
  - [Interaktywne ćwiczenia multimedialne](#)
  - [Podsumowanie](#)
  - [Słowniczek](#)
  - [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Na Ziemi obserwujemy duże zróżnicowanie form życia. Nazywa się je różnorodnością biologiczną. Jest ona bardzo ważna dla wszystkich organizmów żywych, w tym także dla człowieka. Niestety ludzie wywierają coraz większy wpływ na środowisko przyrodnicze, często działając na jego niekorzyść. Z tego powodu, aby zachować różnorodność przyrodniczą, powinniśmy zadbać o jej ochronę.

Już wiesz

Przed zapoznaniem się z e-materiałem należy umieć:

- definiować pojęcie przyroda;
- wymienić ożywione i nieożywione elementy przyrody.

Nauczysz się

- czym jest bioróżnorodność;
- podawać przykłady zagrożeń bioróżnorodności;
- zdefiniować wybrane formy ochrony przyrody (pomnik przyrody, rezerwat przyrody, park narodowy, park krajobrazowy);
- określać funkcje różnych form ochrony przyrody;
- rozpoznawać typy organizacji ochrony przyrody.

Film

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Interaktywne ćwiczenia multimedialne

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Podsumowanie

Podsumowanie

1. Bioróżnorodność to zróżnicowanie form życia, które obserwujemy na różnych poziomach: genetycznym, gatunkowym i środowiskowym.
2. Bioróżnorodność jest zagrożona przez działalność człowieka. Budowa miast, dróg i fabryk oraz produkcja zanieczyszczeń powodują zniszczenie wielu naturalnych środowisk i wyginięcie zamieszkujących je licznych gatunków roślin i zwierząt.
3. Ochrona przyrody to działania na rzecz zachowania przyrody i jej elementów w niezmienionej lub w niewielkim stopniu zmienionej formie.
4. Formami ochrony przyrody w Polsce są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, pomniki przyrody, obszary Natura 2000.

Słowniczek

---

bioróżnorodność

różnorodność biologiczna, zróżnicowanie żywej przyrody na wszystkich poziomach jej organizacji (materiału genetycznego, populacji i gatunków, oraz ekosystemów)

czerwona księga

spis gatunków zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem

ewolucja

proces prowadzący na przestrzeni wielu pokoleń do zmian świata ożywionego; zmian w budowie i zachowaniu się organizmów oraz zmian bioróżnorodności

gatunki rodzime

gatunki pochodzące z danego środowiska naturalnego

obszary Natura 2000

obszary objęte ochroną zapewniające bezpieczeństwo gatunków, uważanych za zagrożone na terenie Europy

park krajobrazowy

obszar objęty ochroną, na którym człowiek może prowadzić działalność np.: uprawianie roślin, wycinanie drzew, czy połów ryb

park narodowy

obszary naturalny objęty ochroną ze względu na wyjątkowe formy krajobrazu oraz gatunki zwierząt, roślin i grzybów zagrożonych wyginięciem

pomnik przyrody

cenny przyrodniczo element żywy np. drzewo, krzew, który występuje pojedynczo lub w grupach; pomnikami przyrody mogą być również elementy krajobrazu np.: wodospad, wydmy, jaskinie

reintrodukcja

powtórne wprowadzenie gatunku na miejsce jego występowania, na którym wymarł

rezerwat przyrody

forma ochrony przyrody obejmująca mniejszą powierzchnię niż park narodowy; często tworzony w miejscu, gdzie występuje jeden gatunek

środowisko

wszystkie powiązane ze sobą elementy otoczenia organizmów

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Chronimy przyrodę

Grupa docelowa

II etap kształcenia, szkoła podstawowa.

Ogólny cel kształcenia

Rozumienie prostych zależności między składnikami środowiska.

Kształtowanie zachowań proekologicznych ucznia.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym;
- 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- 5) umiejętność uczenia się.

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczeń:

- wyjaśnia czym jest różnorodność biologiczna;
- wyjaśnia, z czego wynikają zagrożenia bioróżnorodności;
- podaje przykłady zagrożeń bioróżnorodności;
- rozpoznaje logo i nazwy organizacji działających na rzecz ochrony przyrody;
- wskazuje na mapie parki narodowe, podaje przykłady rezerwatów przyrody, pomników przyrody i gatunków objętych ochroną;
- wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce;
- wymienia formy ochrony przyrody w swojej okolicy.

Metody/techniki kształcenia:

- pogadanka
- dyskusja - burza mózgów
- film
- ćwiczenia interaktywne

Formy organizacji pracy:

- indywidualna
- zbiorowa

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

- Czynności organizacyjne.
- Nauczyciel przedstawia temat lekcji.
- Nauczyciel prosi, by chętni uczniowie w kilku słowach opisali wybrane przez siebie miejsce pod względem krajobrazu, występujących tam zwierząt i roślinności.
- Nauczyciel pyta uczniów, czym te miejsca się od siebie różnią. Wprowadza termin bioróżnorodności.
- Nauczyciel informuje uczniów, że zaznajomią się z tematem bioróżnorodności, jej zagrożeniami i sposobami ochrony przyrody.

Faza realizacyjna

- Nauczyciel pyta uczniów, w jaki sposób człowiek może zagrażać przyrodzie i czy znają przykłady roślin lub zwierząt zagrożonych wyginięciem.
- Następnie nauczyciel inicjuje dyskusję pytając uczniów jakie korzyści ich zdaniem odnosi człowiek z bioróżnorodności i dlaczego niezbędna jest jej ochrona.
- Uczniowie oglądają fragment filmu „Chronimy przyrodę”, dotyczący bioróżnorodności i jej zagrożeń.
- Nauczyciel zatrzymuje film około 2:30 min. Uczniowie wraz z nauczycielem podsumowują wcześniejszą dyskusję na temat znaczenia bioróżnorodności dla człowieka.
- Uczniowie zapisują w zeszytach, czym jest bioróżnorodność i wypisują czynniki jej zagrażające.
- Nauczyciel wznawia odtwarzanie filmu. Uczniowie oglądają jego fragment dotyczący form ochrony przyrody.
- Nauczyciel zatrzymuje film około 6:30 min.
- Uczniowie wypisują na tablicy formy ochrony przyrody, o których była mowa w filmie. Do każdej z nich podają przykłady.
- Następnie zapisują w zeszytach formy ochrony przyrody poznane na lekcji.
- Nauczyciel inicjuje dyskusję w formie burzy mózgów pytając uczniów jakie działania mogą oni sami podjąć aby przyczynić się do ochrony przyrody.
- Nauczyciel wznawia odtwarzanie filmu. Uczniowie oglądają ostatni fragment filmu na temat organizacji ochrony przyrody.
- Uczniowie przy udziale nauczyciela podsumowują dyskusję na temat sposobu w jaki mogą przyczynić się do ochrony przyrody. Wymieniają informacje czy ktoś z nich należy do jednej z wymienionych w filmie organizacji lub o niej słyszał. Nauczyciel zachęca uczniów do czytania czasopism związanych z ochroną przyrody i zapisania się do któregoś ze stowarzyszeń.
- Uczniowie rozwiązują zadania interaktywne utrwalające wiadomości zdobyte w trakcie oglądania filmu.
- Nauczyciel analizuje najczęściej popełniane przez uczniów błędy, określa co sprawiło uczniom największą trudności podczas wykonywania zadań i wskazuje, które zagadnienia uczniowie powinni powtórzyć.

Faza podsumowująca

Nauczyciel inicjuje pogadankę w celu utrwalenia zagadnień poruszonych w filmie. Uczniowie przypominają definicję bioróżnorodności, wymieniają formy ochrony przyrody w Polsce, wraz z jej przykładami. Dobrze, by niektóre z nich dotyczyły najbliższej okolicy szkoły.

Praca domowa

Dwa zadania domowe do wyboru dla nauczyciela:

1. Uczniowie analizują zawarte w filmie informacje dotyczące produkcji śmieci na osobę (wykres) i przygotowują w grupach 3-5 osobowych plan akcji, której celem będzie ograniczenie produkcji śmieci

w szkole.

2. Uczniowie w 3-5 osobowych grupach przygotowują projekt własnej organizacji działającej na rzecz ochrony przyrody. Każda z grup prezentuje swój projekt reszcie klasy. W ramach projektu uczniowie:

- ustalają nazwę swojej organizacji;
- projektują logo i opracowują je w formie graficznej;
- przygotowują główny cel organizacji (misja organizacji);
- definiują główne zadania organizacji.

Metryczka

Tytuł

Chronimy przyrodę

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego e-materiał się odnosi

Chronimy przyrodę

Przedmiot

Przyroda

Etap edukacyjny

II etap kształcenia, szkoła podstawowa

Podstawa programowa

Uczeń wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce, wskazuje na mapie parki narodowe, podaje przykłady rezerwatów przyrody, pomników przyrody i gatunków objętych ochroną, występujących w najbliższej okolicy.

Nowa podstawa programowa

VII. Środowisko antropogeniczne i krajobraz najbliższej okolicy szkoły. Uczeń:

1. wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnia potrzebę ich ochrony

Kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006, Kompetencje kluczowe:

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym;
- 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- 5) umiejętność uczenia się;

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Po zapoznaniu się z e-materiałem uczeń:

- wyjaśnia, czym jest bioróżnorodność;
- wymienia i charakteryzuje wybrane formy ochrony przyrody (pomnik przyrody, rezerwat, park narodowy);
- uzasadnia konieczność ochrony przyrody.

Powiązanie z e-podręcznikiem

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/140167/v/latest/t/student-canon/m/iILrNleeKC#iILrNleeKC_d5e111